

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/9/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8812205797
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 09. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8812205797.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a sudcov JUDr. Petra Straku a JUDr. Michala Boroňa v právnej veci žalobcu: Profidebt Slovakia, s.r.o., Mliekarenská 10, 820 05 Bratislava, IČO: 35 925 922, zast. Advokátska kancelária JUDr. Peter Kováč, s.r.o., Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 36 857 033 proti žalovanému: S. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. X. A. XX/X, XXX XX K. E. J. o zaplatenie 1.411,30 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 3C/135/2012 zo dňa 24.09.2012 takto jednohlasne

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby čo do zvyšku.

II. P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky s tým, že sa dopĺňa jej text:

Záujemca, resp. účastník a poskytovateľ sa dohodli, že ak záujemca, resp. účastník poruší niektorú z povinností podľa tohto dodatku, záujemca, resp. účastník sa z a v ä z u j e uhradiť zmluvnú pokutu.

III. P o t v r d z u j e sa rozsudok vo výroku o trovách konania.

IV. Náhradu trov odvolacieho konania sa účastníkom n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudku rozhodol tak, že:

„Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 654,24 Eur spolu s 8,50 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 208,82 Eur od 16.04.2008 do zaplatenia, zo sumy 11,29 Eur od 03.05.2008 do zaplatenia, zo sumy 1,99 Eur od 29.07.2008 do zaplatenia, zo sumy 30,75 Eur od 12.06.2008 do zaplatenia, zo sumy 290,16 Eur od 01.06.2008 do zaplatenia, zo sumy 109,24 Eur od 28.06.2008 do zaplatenia, zo sumy 1,99 Eur od 12.07.2008 do zaplatenia a to všetko do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Súd žalobu žalobcu čo do zvyšku zamietla.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Určuje, že zmluvná podmienka dojednaná v dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 16.11.2007 uvedená v čl. 2 2.3 týkajúca sa zmluvnej pokuty v sume 9.913,45 Sk.

A v dodatku zo dňa 19.10.2007 uvedená v čl. 2 2.3 týkajúca sa zmluvnej pokuty v sume 12.893,28 Sk je neprijateľnou zmluvnou podmienkou“.

Prvostupňový súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že skutkovo mal za preukázané, že právny predchodca žalobcu uzavrel so žalovaným zmluvy o pripojení a dodatky k zmluvám o pripojení, na základe čoho boli žalovanému poskytované dohodnuté služby, pričom žalovaný za tieto služby nezaplatil. Nárok žalobcu na zaplatenie ceny za poskytnuté služby považoval za opodstatnený a žalobe v tejto časti vyhovel. Rovnako tak považoval za opodstatnený aj nárok na zaplatenie úroku z omeškania za nezaplatené služby, keďže žalovaný sa so plnením svojho záväzku dostal do omeškania.

Pokiaľ ide o nárok žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty, prvostupňový súd konštatoval, že právo na zmluvnú pokutu sa odvíja od zmlúv o pripojení a dodatkov k nim, ktoré ako typové zmluvy sú uzatvárané vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy a teda i dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje, a preto sa nejedná o individuálne zmluvné dojednanie. Právny predchodca žalobcu ako dodávateľ zmluvnú pokutu osobitne so žalovaným ako spotrebiteľom nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je dojednaná za rovnakých podmienok vo všetkých v zmluvách a postupca menil len výšku zmluvnej pokuty, ktorú žalobca charakterizoval ako paušalizovanú náhradu škody. Poukázal na to, že vzťah medzi účastníkmi na základe zmlúv vznikol v čase kedy Slovenská republika už transformovala do právneho poriadku smernice EÚ v oblasti ochrany spotrebiteľa. Základným princípom spotrebiteľských zmlúv je, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Poukázal na to, že bral zreteľ na okolnosti súvisiace s uzavretím predmetných zmlúv v dobe ich uzatvorenia, zmluvy boli uzatvorené na predtlačí spoločnosti, jednotlivé údaje boli vpisované zástupcom spoločnosti, pričom údaj o tom, že sa žalovaný oboznámil so všeobecnými podmienkami a cenníkom ako neoddeliteľnými súčasťami zmluvy sa nachádza v rámci prehlásenia žalovaného.

Poukázal na to, že dodávateľ z hľadiska času vôbec nerozlíšil kedy ku skutočnosti zakladajúcej nárok dodávateľa na zmluvnú pokutu dôjde s tým, že zmluvná pokuta by mu patrila aj v prípade, že by žalovaný len uskutočnil nejaký úkon smerujúci ku ukončeniu platnosti zmluvy, bez ohľadu na to či by k ukončeniu platnosti aj došlo.

Dojednanie o zmluvnej pokute považoval za neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve za neplatnú a určil ju za neprijateľnú priamo vo výroku rozhodnutia.

K tvrdeniu žalobcu, že žalovanému boli poskytnuté benefity ako aj to, že žalovanému umožnil kúpu mobilných telefónov za určenú cenu postupcom považoval za prejav jeho marketingovej a obchodnej stratégie na trhu mobilných operátorov s tým, že k predaju za takýchto podmienok nebol nijako donucovaný, bolo to jeho dobrovoľné rozhodnutie zamerané výhradne na účel získania klientov. Z dodatkov zmlúv o pripojení nevyplýva, že by žalovaný pri kúpe tzv. akciového telefónu bol oboznámený so skutočnou, reálnou cenou mobilného telefónu a ani skutočnosť, že žalovaný mal poskytnuté mobilné zariadenie uhradiť počas doby trvania zmluvného vzťahu postupnými splátkami.

Prvostupňový súd poukázal na ustanovenie § 43 ods. 1 zákona č.610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách, § 43 ods. 5 písm. b) citovaného zákona, § 524 ods. 1, 2, § 544 ods.1, § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 1, § 54 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 3 zákona číslo 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, § 153 ods. 4, ods. 3 O.s.p., § 517 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 10 a § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995.

O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 2 O.s.p. Žalobcu a žalovaného považoval za účastníkov, ktorí mali vo veci úspech len čiastočný.

Proti tomuto rozsudku a to proti výroku, ktorým bola žaloba žalobcu čo do zvyšku zamietnutá, proti výroku o trovách konania a proti výroku o určení zmluvnej podmienky za neprijateľnú podal odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a výrok o určení neprijateľnosti zmluvných podmienok vypustil a zaviazal žalovaného k povinnosti zaplatiť žalobcovi zamietnutú časť žalovanej sumy, vrátane úrokov z omeškania a priznal mu náhradu trov konania.

V odvolaní ďalej uviedol, že posúdenie konajúceho súdu a to ustanovenia o zmluvnej pokute považuje za neúplné a predčasné. Podľa názoru odvolateľa súd pri hodnotení zmluvnej pokuty postupoval v rozpore s podstatou spotrebiteľského práva, neposúdil náležite všetky okolnosti dojednania zmluvnej pokuty a nesprávne vyložil a aplikoval označenie zákonného ustanovenia. Poukázal na to, že význam ochrany spotrebiteľa a súdnej kontroly individuálne nedohodnutých zmluvných ustanovení spočíva v nastolovaní rovnováhy zmluvných strán. Ochrana spotrebiteľa teda smeruje k vytvoreniu rovnováhy, nie preferencií postavenia zmluvnej strany len preto, že ide o spotrebiteľa. V prejednávacom prípade sa žalovaný zaviazal, že zmluvu uzatvára na dohodnutú dobu. V dôsledku tohto rozhodnutia žalovanému vznikli aj záväzky, o ktorých vedel a to platiť za poskytované služby a zotrvať v zmluvnom vzťahu v dohodnutej dobe. Preto posudzovanie výšky zmluvnej pokuty nepostačuje na komplexné posúdenie dojednania o zmluvnej pokute. Zmluvná pokuta smerovala k dodržaniu dohodnutej doby trvania zmluvy a zabezpečovala dodržanie účelu zmluvy a jej ekonomického charakteru pre obe zmluvné strany.

V odvolaní ďalej uviedol, že spôsob akým súd posúdil dojednanie o zmluvnej pokute medzi žalovaným spotrebiteľom a postupom sa dostal do nerovnováhy a tentokrát výlučne v prospech spotrebiteľa. Súd správaním žalovaného sa nezaoberal a v odôvodnení rozsudku bez relevantného posúdenia veci sa zaoberal len neprimeranosťou výšky zmluvnej pokuty.

Žalovaný sa nevyjadril k podanému odvolaniu.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad upravených v ust. § 212 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 O.s.p., s oznámením termínu vyhlásenia rozhodnutia na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods.3 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, ako aj správne právne vec posúdil .

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods.2 O.s.p.).

Prvostupňový súd vychádzal zo skutkového stavu, ktorý má oporu vo vykonanom dokazovaní. V konečnom dôsledku bola rozhodujúca ako dôkaz listina, a to zmluvy vrátane dodatkov z 16.11.2007 a 19.10.2007 a tak problémová zmluvná podmienka bola nezameniteľná. Prvostupňový súd vec posúdil správne podľa právnej úpravy účinnej v čase vzniku zmluvy a jej zmeny.

Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením rozsudku o štandardnej typovej povahe posudzovaných zmluvných podmienok. Z obsahu spisu nie je možné vyvodiť záver, že by formulár dodatkov z 16.11.2007 a 19.10.2007 predstavoval individuálne dohodnuté podmienky. V tomto smere žalobca bremeno dôkazu neuniesol.

Predmetom súdnej kontroly je zmluvná pokuta 757,06 Eur (v čase zmeny zmluvy dodatkom z 16.11.2007 išlo o 9.913,45,- Sk a dodatkom z 19.10.2007 o 12.893,28), ktorá interalia bola dojednaná v paušálnej výške aj za porušenie záväzku platiť cenu služby (článok II. Bod 2.3 dodatku z 16.11.2007 a 19.10.2007).

Odvolačný súd sa stotožňuje s odvolateľom, že zmluvná pokuta nevyvoláva hrubý nepomer bez ďalšieho len preto, že je dojednaná pre prípad porušenia povinnosti zo strany spotrebiteľa. Pre platné dojednanie zmluvnej pokuty nie je nevyhnutné, aby zahŕňala porušenie povinnosti zo strany obidvoch účastníkov zmluvy. Napriek tomu sa odvolačný súd stotožňuje s iným dôvodom neprijateľnosti zmluvnej pokuty uvedeným v preskúvanom rozsudku.

Prvostupňový súd rozhodol, že zmluvná pokuta je neprijateľná aj z dôvodu, že je paušálna a tak nezohľadňuje možnosť porušenia povinnosti v zanedbateľnom rozsahu („niekoľko Eur“). A v tomto smere sa odvolačný súd nielen stotožňuje s prvostupňovým súdom, ale uvedený záver je v podstate konformný s ustálenou judikatúrou súdov u viacerých operátorov (porov. rozsudok KS v Prešove vo veci 18Co/136/2010, 2Co/137/2010, 20Co/54/2012, 3Co/26/2012, 16Co/32/2012, a iné). Právoplatne zakázanú neprijateľnú zmluvnú pokutu súd za žiadnych okolností priznať nemôže, a to aj keby bol iného názoru. Inak by sa nedal naplniť cieľ smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách zabrániť súvislému používaniu neprijateľných podmienok (čl. 6 ods. 1, čl. 7 ods. 1).

V tomto smere sa zdá, že je treba zdôrazniť jednu zo zásad súdnej kontroly prijateľnosti zmluvných podmienok, podľa ktorej pri vyhodnocovaní zmluvnej klauzuly nie je rozhodujúca vôľa účastníkov zmluvy, či záujem, prípadne výhodnosť zneplatnenia zmluvnej podmienky pre niektorého z nich, ale objektívne hľadisko, či posudzovaná zmluvná podmienka nespôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany. Preto by napríklad nemohla obstať námietka dodávateľa, že by si v prípade omeškania s platením paušálu za posledný mesiac doby viazanosti takúto zmluvnú pokutu neuplatnil. Rozhodujúce je, že zmluvná pokuta objektívne vyvoláva hrubú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa a to najmä v súvislosti s rizikom jej uplatnenia aj pri drobných nedoplatkoch. Nárok na náhradu škody za nespochybniteľné porušenie povinnosti zo strany spotrebiteľa nie je dotknutý. Odvolačný súd nemôže zaujať iný názor ako ten, že konštrukcia predmetnej zmluvnej pokuty je typickým príkladom dosahovania, resp. vytvorenia príležitosti dosahovania neprimeraného zisku, a to súd tolerovať nemôže (porov. rozsudok KS v Prešove z 10. decembra 2008 č.k. 3Co 67/08).

Odvolačný súd nevidel dôvod ísť do kontroverzie s právoplatnými rozsudkami v iných prípadoch u mobilného operátora (postupcu), v ktorých sa hrubá nerovnováha takto konštruovanej zmluvnej pokuty skonštatovala (porov. rozsudok KS v Prešove 6Co 113/2010 „Žalobca uplatňuje od žalovaného sankciu v podobe zmluvnej pokuty za porušenie akejkoľvek zmluvnej povinnosti a vo výške, ktorá je nezmenená bez ohľadu na to, aký čas zostáva do konca doby viazanosti. Môže teda nastať situácia, že spotrebiteľ zaplatí 23 paušálnych mesačných poplatkov, zostáva mu iba jeden poplatok a pre jeho nezaplatenie uplatní žalobca rovnakú zmluvnú pokutu, ako v prípade, keď sa dostane do omeškania spotrebiteľ na začiatku existencie zmluvného vzťahu. Podmienky, za akých žalobca dohaduje zmluvnú pokutu v štandardných zmluvách poškodzujú spotrebiteľa. Neprimeranosť sankcie sa prejavuje osobitne v spojení s časovým aspektom, keďže spotrebiteľ je viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty bez ohľadu na to, či dôjde k porušeniu zmluvnej povinnosti na začiatku alebo konci doby viazanosti.“

Odvolačiemu súdu nijako neprichodilo modifikovať zmluvnú pokutu do nejakej prijateľnej podoby (porov. rozsudok SD C-618/10, výrok č.2 Článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že mu odporuje právna úprava členského štátu, akou je článok 83 legislatívneho dekrétu 1/2007 o prepracovaní všeobecného zákona o ochrane spotrebiteľov a užívateľov a ďalších doplňujúcich zákonov (Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias) zo 16. novembra 2007, ktorá vnútroštátnemu súdu umožňuje v prípade, že rozhodne o neplatnosti nekalej podmienky, ktorá je súčasťou zmluvy uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, doplniť uvedenú zmluvu tým, že zmení obsah tejto podmienky.

Vzhľadom na neprijateľnosť predmetnej zmluvnej podmienky z vyššie uvedeného dôvodu odvolací súd z dôvodu zásady hospodárnosti sa nezaoberal ďalšími okolnosťami.

Prvostupňový súd postupoval v súlade s § 153 ods. 4 O.s.p., ak neprijateľnú zmluvnú podmienku uviedol vo výroku rozsudku. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok vrátane správneho výroku o trovách konania ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p v spojení s § 142 ods.1 O.s.p. Žalobca vzhľadom na výsledok konania nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanému v štádiu odvolacieho konania žiadne preukázateľné trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.